

ZAKON

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UREĐENJU SUDOVA

Član 1.

U Zakonu o uređenju sudova („Službeni glasnik RS”, br. 116/08, 104/09, 101/10, 31/11 – dr. zakon, 78/11 – dr. zakon i 101/11), član 6. menja se i glasi:

„Član 6.

Radi čuvanja autoriteta i nepristrasnosti suda zabranjeno je korišćenje javnog položaja i nedolično javno istupanje kojim se utiče na tok i ishod sudskog postupka.

Zabranjen je svaki drugi uticaj na sud i pritisak na učesnike u postupku.”

Član 2.

Posle člana 8. dodaju se nazivi i čl. 8a do 8v koji glase:

„Zaštita prava na suđenje u razumnom roku

Član 8a

Stranka u sudskom postupku koja smatra da joj je povređeno pravo na suđenje u razumnom roku, može neposredno višem sudu podneti zahtev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku.

Zahtevom iz člana 1. ovog člana može se tražiti i naknada za povredu prava za suđenje u razumnom roku.

Ako se zahtev odnosi na postupak koji je u toku pred Privrednim apelacionim sudom, Prekršajnim apelacionim sudom ili Upravnim sudom, o zahtevu će odlučiti Vrhovni kasacioni sud.

Postupak odlučivanja o zahtevu iz stava 1. ovog člana je hitan.

Odluka po zahtevu za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku

Član 8b

Ako neposredno viši sud utvrdi da je zahtev podnosioca osnovan, odrediće rok u kome će sud pred kojim se vodi postupak odlučiti o zahtevu i može odrediti primerenu naknadu za povredu prava na suđenje u razumnom roku.

Naknada iz stava 1. ovog člana isplaćuje se iz budžetskih sredstava Republike Srbije u roku od tri meseca od dana podnošenja zahteva stranke za isplatu.

Protiv rešenja o zahtevu za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku može se podneti žalba Vrhovnom kasacionom sudu u roku od 15 dana.

Shodna primena Zakona o vanparničnom postupku

Član 8v

Na postupak za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku i naknade za povredu prava na suđenje u razumnom roku shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje vanparnični postupak.”

Član 3.

Naziv člana i član 9. menjaju se i glase:

„Saradnja sudova i drugih organa

Član 9.

Sudovi su dužni da jedni drugima pružaju pravnu pomoć i saraduju, a drugi državni organi i organizacije su dužni da sudovima dostavljaju potrebne podatke.

Sudovi mogu drugim državnim organima da dostave spise i isprave, odnosno njihove kopije, potrebne za vođenje postupka, u skladu sa posebnim propisima, samo kad se time ne ometa sudski postupak.”

Član 4.

U članu 17. stav 2. posle reči: „viši” dodaju se zapeta i reč: „privredni”.

Član 5.

U članu 19. stav 3. posle reči: „radnje” dodaju se zapeta i reči: „u skladu sa godišnjim rasporedom poslova u sudu”.

Stav 4. briše se.

Član 6.

Član 21. briše se.

Član 7.

Član 23. menja se i glasi:

„Član 23.

Viši sud u prvom stepenu:

1. sudi za krivična dela za koja je kao glavna kazna predviđena kazna zatvora preko deset godina;

2. sudi za krivična dela protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, protiv Vojske Srbije; odavanje državne tajne; odavanje službene tajne; krivično delo propisano zakonom koji uređuje tajnost podataka; pozivanje na nasilnu promenu ustavnog uređenja; izazivanje nacionalne, rasne i verske mržnje i netrpeljivosti; povreda teritorijalnog suvereniteta; udruživanje radi protivustavne delatnosti; povreda ugleda strane države ili međunarodne organizacije; pranje novca; kršenje zakona od strane sudije, javnog tužioca i njegovog zamenika; ugrožavanje bezbednosti vazdušnog saobraćaja; ubistvo na mah; silovanje; obljuba nad nemoćnim licem; obljuba zloupotrebom položaja; otmica; trgovina maloletnim licima radi usvojenja; nasilničko ponašanje na sportskoj priredbi i javnom skupu; primanje mita; zloupotreba položaja odgovornog lica; zloupotreba službenog položaja; zloupotreba u javnim nabavkama;

3. sudi u krivičnom postupku prema maloletnim učiniocima krivičnih dela;
4. odlučuje o molbi za prestanak mere bezbednosti ili pravne posledice osude za krivična dela iz svoje nadležnosti;
5. odlučuje o zahtevima za rehabilitaciju;
6. odlučuje o zabrani rasturanja štampe i širenja informacija sredstvima javnog informisanja;
7. sudi u sporovima o osporavanju ili utvrđivanju očinstva i materinstva; u sporovima za zaštitu od diskriminacije i zlostavljanja na radu; u sporovima o objavljivanju ispravke informacije i odgovora na informaciju zbog povrede zabrane govora mržnje, zaštite prava na privatni život, odnosno prava na lični zapis, propuštanja objavljivanja informacije i naknadi štete u vezi sa objavljivanjem informacije;
8. sudi u sporovima povodom štrajka; povodom kolektivnih ugovora ako spor nije rešen pred arbitražom; povodom obaveznog socijalnog osiguranja ako nije nadležan drugi sud; povodom matične evidencije; povodom izbora i razrešenja organa pravnih lica ako nije nadležan drugi sud;

Viši sud u drugom stepenu odlučuje o žalbama na odluke osnovnih sudova:

1. o merama za obezbeđenje prisustva okrivljenog;
2. za krivična dela za koje je propisana novčana kazna i kazna zatvora do pet godina i pet godina;
3. na rešenja u građanskopravnim sporovima; na presude u sporovima male vrednosti; u vanparničnim postupcima.

Viši sud vodi postupak za izručenje okrivljenih i osuđenih lica, pruža međunarodnu pravnu pomoć u postupcima za krivična dela iz svoje nadležnosti, izvršava krivičnu presudu inostranog suda, odlučuje o priznanju i izvršenju stranih sudskih i arbitražnih odluka ako nije nadležan drugi sud, odlučuje o sukobu nadležnosti osnovnih sudova sa svog područja, obezbeđuje i pruža pomoć i podršku svedocima i oštećenima i vrši druge poslove određene zakonom.”

Član 8.

U članu 24. dodaje se stav 3. koji glasi:

„Apelacioni sudovi održavaju zajedničke sednice i obaveštavaju Vrhovni kasacioni sud o potrebi utvrđivanja ili izmene pravnog shvatanja, odnosno raspravljanja spornih pitanja od značaja za funkcionisanje sudova u Republici Srbiji i ujednačavanje sudske prakse.”

Član 9.

Član 25. menja se i glasi:

„Član 25.

Privredni sud u prvom stepenu sudi:

1. u sporovima između domaćih i stranih privrednih društava, preduzeća, zadruga i preduzetnika i njihovih asocijacija (privredni subjekti), u sporovima koji nastanu između privrednih subjekata i drugih pravnih lica u obavljanju delatnosti privrednih subjekata, pa i kad je u navedenim sporovima jedna od stranaka fizičko lice ako je sa strankom u odnosu materijalnog suparničarstva;

2. u sporovima o autorskim i srodnim pravima i zaštiti i upotrebi pronalazaka, industrijskog dizajna, modela, uzoraka, žigova, oznaka geografskog porekla, topografije integrisanih kola, odnosno topografije poluprovodničkih proizvoda i oplemenjivača biljnih sorti kad nastanu između subjekata iz tačke 1. ovog stava, kao i između fizičkih lica; u sporovima povodom izvršenja i obezbeđenja iz nadležnosti privrednih sudova, a u sporovima povodom odluka izabranih sudova samo kad su donete u sporovima iz tačke 1. ovog stava;

3. u sporovima koji proizlaze iz primene Zakona o privrednim društvima ili primene drugih propisa o organizaciji i statusu privrednih subjekata, kao i u sporovima o primeni propisa o privatizaciji i hartijama od vrednosti;

4. u sporovima o stranim ulaganjima; o brodovima i vazduhoplovima, plovidbi na moru i unutrašnjim vodama i sporovima u kojima se primenjuju plovidbeno i vazduhoplovno pravo, izuzev sporova o prevozu putnika; o zaštiti firme; povodom upisa u sudski registar; povodom reorganizacije, sudske i dobrovoljne likvidacije i stečaja osim sporova za utvrđenje postojanja zasnivanja i prestanka radnog odnosa koji su pokrenuti pre otvaranja stečaja.

Privredni sud u prvom stepenu vodi postupak za upis u sudski registar pravnih lica i drugih subjekata ako za to nije nadležan drugi organ; vodi postupak stečaja i reorganizacije; određuje i sprovodi izvršenje na osnovu verodostojnih isprava kada se odnose na lica iz stava 1. tačka 1. ovog člana, određuje i sprovodi izvršenje i obezbeđenje odluka privrednih sudova, a odluka izabranih sudova samo kad su donete u sporovima iz stava 1. tačka 1. ovog člana; odlučuje o priznanju i izvršenju stranih sudskih i arbitražnih odluka donetih u sporovima iz stava 1. tačka 1. ovog člana; određuje i sprovodi izvršenje i obezbeđenje na brodovima i vazduhoplovima; vodi vanparnične postupke koji proizlaze iz primene Zakona o privrednim društvima.

Privredni sud u prvom stepenu odlučuje o privrednim prestupima i s tim u vezi o prestanku zaštitne mere ili pravne posledice osude.

Privredni sud pruža međunarodnu pravnu pomoć za pitanja iz svoje nadležnosti i vrši i druge poslove određene zakonom.”

Član 10.

Član 27. menja se i glasi:

„Član 27.

Prekršajni sud u prvom stepenu sudi u prekršajnim postupcima ako nije nadležan organ uprave, pruža međunarodnu pravnu pomoć u okviru svoje nadležnosti i vrši druge poslove određene zakonom.”

Član 11.

Naziv člana i član 28. menjaju se i glase:

„7. Nadležnost Prekršajnog apelacionog suda

Član 28.

Prekršajni apelacioni sud odlučuje o žalbama na odluke prekršajnih sudova, o žalbama na odluke koje u prekršajnom postupku donose organi uprave, o sukobu i prenošenju mesne nadležnosti prekršajnih sudova i vrši druge poslove određene zakonom.”

Član 12.

U članu 29. stav 2. menja se i glasi:

„Upravni sud pruža međunarodnu pravnu pomoć u okviru svoje nadležnosti i vrši i druge poslove određene zakonom.”

Član 13.

U članu 32. reč: „troje” zamenjuje se rečju: „pet”.

Član 14.

U članu 37. posle stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Sednica sudskog odeljenja saziva se i na zahtev jedne trećine sudija tog odeljenja”.

Dosadašnji stav 2. postaje stav 3.

Član 15.

U članu 51. posle stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„U sudskoj upravi viših sudova, kao i drugih sudova koje odredi Visoki savet sudstva, može se organizovati služba za pružanje podrške i pomoći svedocima i oštećenima.”

Dosadašnji stav 2. postaje stav 3.

Član 16.

U članu 53. stav 1. menja se i glasi:

„Pojedine poslove sudske uprave predsednik suda može poveriti zameniku predsednika suda, predsednicima odeljenja i upravitelju suda.”

Član 17.

Član 55. menja se i glasi:

„Član 55.

Kad stranka ili drugi učesnik u postupku podnesu pritužbu, predsednik suda dužan je da je razmotri i da o njenoj osnovanosti i preduzetim merama obavesti podnosioca pritužbe, kao i predsednika neposredno višeg suda, a sve u roku od 15 dana od dana prijema pritužbe.

Predsednik suda može da odbaci pritužbu, u potpunosti ili u određenom delu, ako utvrdi da podnosilac zloupotrebljava pravo na pritužbu.

Smatraće se da podnosilac pritužbe zloupotrebljava pravo na pritužbu ako pritužba ima pretežno uvredljivu sadržinu ili ako podnese pritužbu iste ili slične sadržine o kojoj je prethodno odlučeno.

Ako je pritužba nerazumljiva, predsednik suda će naložiti podnosiocu da je uredi u roku od osam dana od dana prijema naloga, a ako podnosilac to ne učini, odbaciće pritužbu.

Ako je pritužba podneta ministarstvu nadležnom za pravosuđe, neposredno višem sudu ili Visokom savetu sudstva, o osnovanosti pritužbe i preduzetim merama obaveštavaju se i ministar, predsednik neposredno višeg suda i Visoki savet sudstva.

Odredbes st. 2. do 4. ovog člana shodno se primenjuju i u slučajevima kad po pritužbama postupaju organi iz stava 5. ovog člana.”

Član 18.

Posle člana 55. dodaju se naziv člana i član 55a koji glase:

„Upravitelj suda

Član 55a

Sud republičkog ranga i sud sa 30 i više sudija ima upravitelja suda, a ostali sudovi mogu imati upravitelja suda.

Predsednik suda poverava upravitelju suda obavljanje materijalno–finansijskih i organizaciono–tehničkih poslova.

Poslovi upravitelja suda se detaljnije uređuju Sudskim poslovníkom.

Upravitelj suda za poslove koji su mu povereni odgovara predsedniku suda.”

Član 19.

Član 56. menja se i glasi:

„Član 56.

Sud ima sekretara suda.

Sekretar suda pomaže predsedniku suda u poslovima sudske uprave, u skladu sa Sudskim poslovníkom.

Ako sud nema upravitelja suda, organizaciono–tehničke poslove predsednik suda može poveriti sekretaru suda.”

Član 20.

U članu 60. stav 2. menja se i glasi:

„Zvanje sudskog savetnika postoji u sudovima republičkog ranga i apelacionim sudovima.”

Član 21.

U članu 65. stav 3. briše se.

Dosadašnji stav 4. postaje stav 3.

Posle stava 3. dodaje se stav 4. koji glasi:

„Postupak prijema sudijskih pripravnika bliže se uređuje aktom ministra nadležnog za pravosuđe.”.

Član 22.

Član 70. stav 3. menja se i glasi:

„Poslovi pravosudne uprave koje vrši Visoki savet sudstva su: donošenje uputstva za sastavljanje izveštaja o radu sudova; utvrđivanje opštih smernica za unutrašnje uređenje sudova; vođenje ličnih listova sudija, sudija porotnika i sudskog osoblja; predlaganje dela budžeta za rad sudova za tekuće rashode, osim rashoda za sudsko osoblje i održavanje opreme i objekata, kao i raspodelu ovih sredstava; vršenje nadzora nad namenskim korišćenjem budžetskih sredstava i vršenje nadzora nad finansijskim i materijalnim poslovanjem sudova.”

U stavu 4. posle reči: „podataka” dodaju se reči: „o radu sudova”, a posle reči: „osoblje” dodaju se reči: „i za održavanje opreme i objekata”.

Član 23.

U članu 73. stav 2. posle reči: „službi” zapeta se zamenjuje rečju: „i”, a reči: „i druge podatke” brišu se.

Posle stava 3. dodaje se novi stav 4. koji glasi:

„Sudija ima pravo uvida u svoj lični list i pravo prigovora Visokom savetu sudstva na njegovu sadržinu.”

Dosadašnji stav 4. postaje stav 5.

Član 24.

Član 74. stav 1. menja se i glasi:

„Sudskim poslovníkom propisuju se unutrašnje uređenje i rad suda, a naročito: uređenje i rad odeljenja i ostalih unutrašnjih jedinica suda; rad zajedničke sednice odeljenja i sednice svih sudija; obaveštavanje javnosti o radu sudova; vođenje postupka i dostavljanje odluka na jezicima nacionalnih manjina; pružanje pravne pomoći i održavanje sudskih dana; pružanje međunarodne pravne pomoći; evidentiranje, pozivanje i raspoređivanje sudija porotnika; pripravnika praksa; postupanje sudskog osoblja sa strankama; vođenje upisnika i pomoćnih knjiga; postupanje sa spisima; postupanje po predstavkama i pritužbama; vođenje statistika i izrada izveštaja o radu; naplata novčanih kazni, troškova krivičnog postupka i oduzete imovinske koristi; postupanje sa sudskim depozitima; uvođenje zajedničkih službi u mestima s više sudova i drugih pravosudnih organa; odevanje sudija, sudskog osoblja, stranaka, drugih učesnika u sudskom postupku i svih koji svoje poslove obavljaju u sudu, kao i druga pitanja uređenja i rada suda, za koja je zakonom određeno da se uređuju Sudskim poslovníkom.”

Član 25.

Viši sudovi nastavljaju da sude, u prvom stepenu, u predmetima primljenim do dana početka primene ovog zakona.

Ako odluka u predmetima iz stava 1. ovog člana bude ukinuta posle dana početka primene ovog zakona postupak će se nastaviti pred nadležnim sudom u skladu sa odredbama ovog zakona.

Apelacioni sudovi nastavljaju da sude, u drugom stepenu, u predmetima primljenim do dana početka primene ovog zakona.

Ako odluka u predmetima iz stava 3. ovog člana bude ukinuta posle dana početka primene ovog zakona, postupak će se nastaviti pred nadležnim sudom u skladu sa odredbama ovog zakona.

Prekršajni sudovi nastavljaju da sude u postupcima po žalbama na odluke koje u prekršajnom postupku donose organi uprave, a koji su započeti do dana početka primene ovog zakona.

Danom početka primene ovog zakona Viši prekršajni sud nastavlja rad kao Prekršajni apelacioni sud.

Član 26.

U članu 11. stav 4, članu 13. st. 1. i 2, članu 15. st. 1. i 2, članu 36. stav 2, naslovu iznad člana 39. i članu 39. stav 3. ovog zakona reči: „Viši prekršajni sud” u

određenom padežu, zamenjuju se rečima: „Prekršajni apelacioni sud” u odgovarajućem padežu.

Član 27.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se od 1. jula 2013. godine, osim člana 2. koji se primenjuje po isteku šest meseci od dana stupanja ovog zakona na snagu.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o uređenju sudova sadržan je u članu 143. stav 2. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da osnivanje, organizacija, nadležnost, uređenje i sastav sudova se uređuju zakonom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlozi za donošenje Zakona sadržani su u činjenici da je važeći Zakon o uređenju sudova donet 2008. godine, s tim što je njegova primena otpočela 1. januara 2010. godine, te su u periodu dosadašnje primene ovog zakona uočeni određeni normativni nedostaci koji se pre svega odnose na podelu nadležnosti između osnovnih i viših sudova i neujednačnosti sudske prakse u postupanju apelacionih sudova, što je zajedno sa neadekvatnom mrežom sudova utvrđenom u Zakonu o sedištim i područjima sudova i javnih tužilaštava iz 2008. godine, dovelo do problema u funkcionisanju sudova i ostvarivanju prava građana pre svega na pravično suđenje, odnosno suđenje u razumnom roku. Iz navedenih razloga predlažu se intervencije u Zakonu o uređenju sudova u delu koji se odnosi na nadležnost sudova, a takođe, i u delu koji se odnosi na funkcionisanje sudske uprave i suda u celini. U cilju efikasnijeg rada sudova Zakon predviđa uvođenje upravitelja suda koji bi trebao da se bavi poslovima funkcionisanja suda u tehničkom smislu, što bi rasteretilo rad predsednika suda. Radi zaštite prava na suđenje u razumnom roku kao dela širih prava na pravično suđenje, u skladu sa pozitivnim primerima zemalja u regionu propisan je poseban postupak za zaštitu ovog prava o kojem će se odlučivati u okviru sudskog sistema, a ne kao što je važećim zakonima propisano da je jedino pravno sredstvo koje stranka ima zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku podnošenje ustavne žalbe za suđenje u razumnom roku. Pri izradi Zakona uzeto je u obzir mišljenje Venecijanske komisije koje je dato prilikom izrade Zakona o uređenju sudova iz 2008. godine. Predloženim izmenama Zakona o uređenju sudova, a u vezi sa tim i izmenama drugih zakona koji uređuju ovu oblast (Zakon o sudijama i Zakon o sedištim i područjima sudova i javnih tužilaštava) stvoriće se neophodni normativni ambijent za efikasnije suđenje, a time će se poboljšati sudska zaštita prava kako fizičkih tako i pravnih lica, što će doprineti i poštovanju prava na pristup sudu, pravično suđenje i suđenje u razumnom roku kao fundamentalnih ljudskih prava. Na tekst radne verzije Zakona pribavljena je ekspertiza Venecijanske komisije Saveta Evrope i primedbe iz ekspertize su ugrađene u tekst Zakona.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Zakona vrši se izmena člana 6. Zakona o uređenju sudova tako što se predviđa da radi čuvanja autoriteta i nepristrasnosti suda je zabranjeno korišćenje javnog položaja i nedolično javno istupanje kojim se utiče na tok i ishod sudskog postupka. Imajući u vidu da je upravo članom 1. Zakona o uređenju sudova propisano da su sudovi samostalni i nezavisni državni organi koji štite slobode i prava građana, zakonom utvrđena prava i interese pravnih subjekata i obezbeđuju ustavnost i zakonitost, bilo je neophodno izvršiti izmenu ovog člana na način da se istakne potreba očuvanja autoriteta i nepristrasnosti suda i spreči bilo kakav uticaj na rad suda kao nezavisnog i samostalnog državnog organa.

Članom 2. Zakona dodaju se novi članovi 8a do 8v kojima se propisuje zaštita prava na suđenje u razumnom roku. Navedenim odredbama Zakona data je mogućnost stranci koja smatra da joj je povređeno pravo na suđenje u razumnom

roku da se obrati neposredno višem sudu sa zahtevom za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku. Odlučujući o zahtevu stranke neposredno viši sud ukoliko smatra da je zahtev opravdan može odrediti nižem sudu rok u kome je dužan da završi postupak, a takođe može stranci odrediti privremenu nadoknadu za povredu prava na suđenje u razumnom roku koja se isplaćuje iz budžeta. Protiv negativne odluke neposredno višeg suda po zahtevu stranke može se izjaviti žalba Vrhovnom kasacionom sudu. Na ovaj način se pojačava zaštita prava na suđenje u razumnom roku unutar sudskog sistema u Republici Srbiji, što će s jedne strane povećati disciplinu u radu sudova, a sa druge strane svakako smanjiti broj podnetih ustavnih žalbi Ustavnom sudu, kao i predstavki Evropskom sudu za ljudska prava.

Članom 3. Zakona precizira se odredba člana 9. Zakona o uređenju sudova koja se odnosi kako na saradnju između sudova tako i na saradnju između sudova i drugih državnih organa.

Članom 4. Zakona dopunjuje se stav 2. člana 17. Zakona o uređenju sudova, tako što se posle reči: „viši,” dodaje se reč: „privredni”. Predloženo je da i privredni sudovi mogu održavati sudske dane (suditi u određene dane van sedišta suda) ako za to ima uslova, jer će se na taj način smanjiti troškovi stranaka, a privredni sudovi izjednačili sa drugim sudovima, s obzirom da privredni sudovi nisu mogli organizovati suđenje na ovaj način.

Članom 5. Zakona dopunjuje se odredba člana 19. stav 3. i briše odredba stava 4. tog člana Zakona o uređenju sudova iz razloga racionalnije sudske mreže. Treba dozvoliti mogućnost da se u sudskoj jedinici obavljaju suđenja za celu teritoriju suda u određenim sudskim postupcima, odnosno materiji u skladu sa godišnjim rasporedom poslova u sudu.

Članom 6. Zakona briše se naslov iznad člana i član 21. Razlog donošenja ove izmene nalazi se u tome što je nepoštovanje radnog vremena sankcionisano posebnim propisima kao disciplinski prekršaj (Zakonom o sudijama – član 90 alineja 10, Zakonom o državnim službenicima – član 108. stav 1. tačka 1, za državne službenike i Zakonom o radu - član 179 stav 1. tač. 2. i 3. i ugovorom o radu za nameštenike). U prilog ovakve izmene ide i Mišljenje Venecijanske komisije br. 464/2007 od 19.03.2008. godine na Nacrt Zakona o uređenju sudova od 19.03.2008. godine, tačka 105.

Članom 7. Zakona menja se član 23. Zakona o uređenju sudova koji propisuje nadležnost višeg suda. Proširuje se prvostepena nadležnost višeg suda i to za sva krivična dela protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, kao i za krivična dela korupcije, bez obzira na zaprečenu kaznu. Pored toga proširuje se nadležnost višeg suda i za suđenje u drugom stepenu tako da što se utvrđuje nadležnost višeg suda da odlučuje o žalbama na odluke osnovnih sudova, o svim merama za obezbeđenje prisustva okrivljenog, kao i za krivična dela za koje je zaprečena kazna do pet godina zatvora. Takođe, navedena odredba Zakona o uređenju sudova usklađuje se sa Zakonom o tajnošću podataka i izmenama i dopunama Krivičnog zakonika iz 2012. godine.

Članom 8. Zakona dopunjuje se član 24. Zakona o uređenju sudova tako što se propisuje da apelacioni sudovi održavaju zajedničke sednice i obaveštavaju Vrhovni kasacioni sud o potrebi utvrđivanja ili izmene pravnog shvatanja, odnosno raspravljanja spornih pitanja od značaja za funkcionisanje sudova u Republici Srbiji i ujednačavanje sudske prakse. Navedena dopuna je od izuzetnog značaja za jednako postupanje sudova u istim pravnim stvarima u Republici Srbiji, što je veoma važno za jednakost svih građana pred zakonom. Na ovaj način treba da se postigne da svi sudovi jednako postupaju, što će doprineti smanjenju broja ustavnih žalbi, odnosno predstavki pred Evropskim sudom za ljudska prava.

Članom 9. Zakona precizira se odredba člana 25. Zakona o uređenju sudova koji propisuje nadležnost privrednog suda, tako što se nadležnosti privrednih sudova usklađuju sa odredbama zakona koji uređuju autorska i srodna prava i utvrđuje isključiva nadležnost privrednih sudova u svim sporovima u vezi sa ovim pravima. Takođe se iz nadležnosti privrednih sudova izuzima vođenje postupaka u sporovima reorganizacije, sudske i dobrovoljne likvidacije i stečaja osim sporova za utvrđenje postojanja zasnivanja i prestanka radnog odnosa koji su pokrenuti pre otvaranja stečaja.

Odredbama čl. 10. i 11. Zakona menjaju se odredbe Zakona o uređenju sudova (čl. 27. i 28.) koji propisuju nadležnosti prekršajnog i Prekršajnog apelacionog suda. Najvažnija izmena u odnosu na postojeće nadležnosti je što se određuje nadležnost Prekršajnog apelacionog suda za suđenje u drugom stepenu koji u prekršajnom postupku donose organi uprave, a što je po važećem zakonu bila nadležnost prekršajnog suda.

Članom 12. menja se odredba člana 29. Zakona o uređenju sudova tako što se propisuje nadležnost Upravnog suda za pružanje međunarodne pravne pomoći u okviru svoje nadležnosti.

Članom 13. vrši se intervencija u Zakonu o uređenju sudova tako što se kao pravilo propisuje da Vrhovni kasacioni sud odlučuje u veću od pet sudija za koje je nadležan. Sastav veća od pet sudija je primereniji za odlučivanje u Vrhovnom kasacionom sudu od važećeg rešenja koje predviđa trojno sudsko veće, a imajući u vidu složenost predmeta o kojima se raspravlja pred Vrhovnim kasacionim sudom kao najvišom sudskom instancom.

Članom 14. Zakona dopunjuje se član 37. Zakona o uređenju sudova tako što se predviđa mogućnost da se sednica sudskog odeljenja sazove i na zahtev jedne trećine sudija tog odeljenja.

Članom 15. Zakona dopunjuje se član 51. Zakona o uređenju sudova na taj način što se daje mogućnost da se u višim sudovima i drugi sudovima koje odredi Visoki savet sudstva u okviru poslova sudske uprave obrazuju posebne službe za pomoć i podršku svedocima i oštećenima. Predloženim rešenjem se ide u korak sa tendencijom u modernim zakonodavstvima evropskih država u kojima postoje posebne službe za podršku i pomoć svedocima i oštećenima u vezi sa suđenjem u krivičnim stvarima u kojim se mogu pojaviti, naročito za krivična dela organizovanog kriminala i krivična dela elemnitima nasiljem.

Članom 17. Zakona kojim se menja član 55. Zakona o uređenju sudova detaljnije se uređuje postupak po pritužbi stranke ili drugog učesnika u postupku.

Članom 18. Zakona dopunjuje se Zakon o uređenju sudova novim članom 55a koji predviđa uvođenje upravitelja suda. U cilju efikasnijeg rada suda i rasterećenja predsednika suda predviđa se da svi sudovi republičkog ranga kao i sudovi koji imaju više od 30 sudija obavezno imaju upravitelja suda koji obavlja materijalno-finansijske i organizaciono-tehničke poslove u sudu. U vezi sa ovom odredbom Zakona izmenjen je i član 53. stav 1. Zakona o uređenju sudova (član 16. Zakona).

Članom 19. Zakona menja se član 56. Zakona o uređenju sudova koji se odnosi na sekretara suda, radi usklađivanja sa uvođenjem upravitelja suda u članu 18. Zakona.

Članom 20. Zakona menja se odredba člana 60. stav 2. Zakona o uređenju sudova tako što se predviđa da najviše zvanje sudijskih pomoćnika (sudski savetnik) postoji pored sudova republičkog ranga, i u apelacionim sudovima, a imajući u vidu

potrebu za visokim stepenim profesionalnog rada sudijskih pomoćnika u ovim sudovima.

Članom 21. Zakona vrše se intervencije u članu 65. Zakona o uređenju sudova tako što se propisuje da se postupak prijema sudijskih pripravnika bliže uređuje aktom ministra nadležnog za pravosuđe, a u cilju unifikacije i jednoobraznosti postupka prijema pripravnika za sve sudove u Republici Srbiji.

Članom 22. Zakona menja se član 70. Zakona o uređenju sudova radi preciziranja i razgraničenja nadležnosti koju vrše Visoki savet sudstva i ministarstvo nadležno za pravosuđe u vezi sa poslovima pravosudne uprave.

Članom 23. Zakona dopunjuje se član 73. Zakona o uređenju sudova tako što se sudijama utvrđuje pravo na uvid u svoj lični list, kao i pravo prigovora Visokom savetu sudstva na njegovu sadržinu. Ova odredba je značajna sa stanovišta poštovanja prava na zaštitu podataka o ličnosti i usklađivanja sa osnovnim zakonom koji uređuje ovu materiju.

Članom 24. Zakona izmenjen je stav 1. člana 74. Zakona o uređenju sudova u cilju preciziranja sadržine Sudskog poslovnika.

Član 25. Zakona predstavlja prelaznu odredbu kojom se uređuje postupanje sudova u predmetima koji su primljeni do dana početka primene ovog Zakona, a imajući u vidu određene izmene nadležnosti sudova koje se predlažu Zakonom.

Članom 26. Zakona je zbirna odredba kojom se vrši intervencija u čl. 11, 13, 15, 36. i 39. u pogledu naziva Višeg prekršajnog suda. Imajući u vidu da Viši prekršajni sud ima isključivo drugostepenu nadležnost, njegov naziv je potrebno uskladiti sa drugim sudovima koji imaju isključivu drugostepenu nadležnost (apelacioni sudovi i Privredni apelacioni sud), pa se stoga predlaže da naziv suda bude Prekršajni apelacioni sud.

Članom 27. Predloga zakona propisuje se stupanje zakona na snagu i početak primene Zakona.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PRIMENU ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se da se ovaj zakon donese po hitnom postupku budući da bi njegovo nedonošenje po hitnom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice po rad pravosudnih organa Republike Srbije.